

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egy hónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egy hónapra K 2:40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 1916.

V. évfolyam 274. szám.

Szerda, november 22.

I. Ferenc József.

A legtökéletesebb és a legteljesebb életpálya után, amely embernek eddig megadatott, 1916. november 21-én este 9 órakor meghalt I. Ferenc József, Magyarország apostoli királya és Ausztria császára. Patriarkális kort ért meg, augusztus 18-án töltötte be életének 86. évét. Eseményekben fejedelmien gazdag, nemzetek sorsával együtt fejlődő életének határhővei: 1848. december 2, amikor V. Ferdinánd unokaöccse javára a trónról lemondott, 1867. június 8, amikor magyar királynak megkoronázták és 1914. július 28, amikor Szerbiának a hadat megüzente. E körül a három dátum körül a világtörténelmi események hosszú sorát lehet egységes rendszerbe foglalni, amelyből plasztikusan dombozik ki a király hűségese, találó reliefje.

Mint jellemző adatot említették meg életének írói, hogy az 1830. augusztus 18-án született királyt az *anya felügyelete* alatt nevelték. Demokratikusan gondolkodó urasszonyok, kik anyaságtok magasztos hivatását mindenek fölébe helyezték, jólétben élő urfiak, akik a mama szerető és féltő becézgetését nem tudjátok eléggé értékelni, mert sosem éreztétek a hiányát, igyekeztetek az életírókat megérteni, amikor a király életrajzát azzal kezdik, hogy az *anya felügyelete* alatt nevelték. A születési diszpozíció mellett nagy része volt ennek abban, hogy a szerény és nagy feladattaira buzgón készülő trónörökös-főherceg európaszerte rokonszenves és népszerű volt, hogy Európa ifju fejedelmei között hozzá fűzték a legszebb reményeket.

Az események viháza tanulmányai köréből emelte a serdülő ifjút a trónra, amelyen akkor viharzó események hullámaival kellett megküzdenie. 1848. december elsején nagybátyja, V. Ferdinand nagykorúvá nyilvánította és másnap lemondott javára a trónról. Az ifju uralkodó házáat és országait fenyegető hatalmas veszedelmekkel volt

kénytelen megküzdeni. A Magyarországgal való megértés első reményei 1857-ben csillantak fel, amikor másodszor és immár fiatal hitvesével jött hű magyarjai közé. A legnagyobb magyar már ebben az évben biztosnak tartotta a kiegyezést, amelyet az események, a király jóakarata, lelkiismerete és nem csüggedő erélye tíz év alatt a legnagyobb nehézségek leküzdésével a legszebb és legtökéletesebb valósággá varázsolt. A király már 1865-ben összehívta az első országgyűlést, 1867. februárjában kinevezte a magyar felelős kormányt. 1867. június 8-án a nemzet ujjongó lelkesedése közben koronázták meg I. Ferenc Józsefet.

A koronázási aktus kifogyhatatlan szeretetben és bizalomban forrasztotta össze a nemzetet és királyát. Ennek az áldásos viszonynak állandósulásában Erzsébet királyné legendás jósága mellett oroszlánrésze volt a királynak. A magyar szent koronával való felkenetése után a király és Erzsébet az 1848—49-iki honvédek segélyezésére ajánlották fel a koronázási ajándékot. Képzeltető a lelkesedés, amelyet ez a nemes fejedelmi gesztus a nemzetben akkor keltett!

A monarchia tekintélye 1867 óta egyre emelkedett. 1879. október 17-én jött létre a király bölcsessége folytán is a fenyegető orosz veszedelemmel szemben a magyar-osztrák-német szövetség, amelyhez 1883-ban Olaszország is csatlakozott. A Németországgal való szövetség megkötésének és megszilárdításának politikáját a világháború fényesen igazolta. A hármasszövetség pedig a béke fenntartásának legfőbb biztosítója volt, amit a háború kitöréséig senki sem mert tagadni és uralkodónkat mint a béke bölcs és szelid királyát tisztelte egész Európában.

Munkásságában önfeláldozó, lovagias és alkotmányos érzületében felülmúlhatatlan volt. Népeivel érzett örömeiben

és bánatukban, nem is volt rettenetes csapásoktól sújtott magánéletének egyetlen jelentős mozzata, amely nem rezgett volna élénken végig milliók szívében. Az árvíz-sújtotta Szeged csüggedő népébe azok a szavak öntöttek bizalmat, amelyeket a romok felett ő mondott el és mikor az újjáépítés munkája befejeződött, újra eljött ide, hogy örömkönyűinket vele együtt sirhassuk el. Hogy fejedelmi és emberi erényeiért milyen ragaszkodással adózott a nemzet, élénken bizonyítja az a szeretet és lelkesedés, amellyel körülvették ezüstlakodalma alkalmával, amelyet 1879-ben ünnepelt és koronázása 25. évfordulóján.

Családi életét is a nagy boldogságok és rettenetes csapások végletei között élte le. Atyai szívét gyógyíthatatlanul sebezte meg egyetlen fiának, a nagyreményű Rudolf trónörökösnek 1889. január 30-án tragikus körülmények között bekövetkezett halála. Majd a gyászruhát soha le nem vető hitvesét, Erzsébet királynét kellett elsiratnia. A nagy életkor mellett korszakot jelentő történelmi feladatok megoldását, a legszebb örömei mellett súlyos csapásokat is tartogatott számára a sors. Hosszu életét bölcsen, az utolsó napig munkában tudta végigélni. Legendás munkabírása az utolsó napon is tette sarkalta. Amikre hivatott, megoldotta. Népeit olyan egységben, egymás iránt való olyan bizalomban és megértésben hagyja itt, aminőben sosem éltek eddig. A monarchia, amelynek feldarabolására készültek ellenségeink, a 67-ben megteremtett dualisztikus alapon megingathatlannak bizonyult.

Magyarország, amelynek uralkodását zilált viszonyok között vette át, megifjodva, erejére büszkén, jövőjében törhetetlen hittel gyászolja alkotmányos életének megteremtőjét és bölcs örét, koronájának dicsőséges viselőjét, jószágos és örökké emlékezetes királyát.